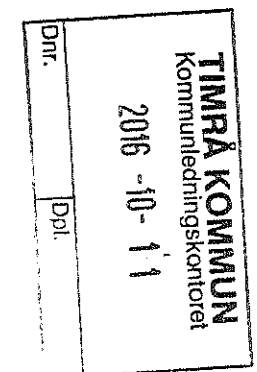

Beredskap för att hantera ökade behov inom LSS Timrå kommun

Socialnämnden

Innehåll

Sammanfattning	2
1. Inledning	3
2. Granskningsresultat	4
3. Bedömning och rekommendationer	8

Sammanfattning

Uppdrag och bakgrund

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i kommun har Deloitte granskat socialnämndens beredskap för ökade behov inom LSS.

Syfte

Syftet med granskningen är att bedöma om socialnämnden har en tillräcklig beredskap för att kunna hantera ökade behov inom LSS.

Revisionskriterier

I denna granskning har revisionskriterierna huvudsakligen utgjorts av

- Kommunallagen
- Interna styrdokument

Svar på syfte och revisionsfrågor

Vår bedömning är att det finns förbättringsmöjligheter gällande socialnämndens beredskap för ökade behov inom LSS. Kartläggningar görs, dels genom verksamhetsplanen och dels genom en boendeplan som antogs år 2012. Planeringen görs därmed på både kort- och lång sikt.

Vår bedömning är att den långsiktiga planeringen i boendeplan är i behov av revidering. Nämnden bör konkretisera förstärkningar i kompetens- och resursbehov i

sin verksamhetsplanering. Vi anser också att samverkan behöver ske med andra nämnder i högre utsträckning än i dagsläget.

Rekommendationer

Efter genomförd granskning rekommenderar vi att:

- Beslut tas om boendeplanen ska revideras eller om kartläggning och planering ska göras på annat sätt.
- Nämnden konkretiserar hur ökade behov ska hanteras, både gällande kompetens och ekonomi.
- En samverkan behöver etableras med andra nämnder för exempelvis planering gällande lokaler och bostäder.

DELOITTE AB

Timrå 2016-10-05

Marianne Harr

Veronica Blank

Certifierad kommunal revisor

Certifierad kommunal revisor

1. Inledning

1.1. Uppdrag och bakgrund

Omsorg om funktionshindrade utgör en relativt stor del av socialnämndens kostnader och behovet har ökat de senaste åren. Genom Lag om särskilt stöd och service för vissa funktionshindrade (LSS) kan personer beviljas insatser och de insatserna ska verkställas inom skälig tid. Det är därför viktigt att nämnden har beredskap för att kunna tillgodose behoven och uppfylla lagens krav.

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i kommun har Deloitte granskat socialnämndens beredskap för ökade behov inom LSS.

1.2. Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att bedöma om socialnämnden har en tillräcklig beredskap för att kunna hantera ökade behov inom LSS.

Granskningen har avgränsats till att omfatta följande revisionsfrågor:

- Genomförs dokumenterade kartläggningar av behov?
- Finns en plan för att kunna möta ökade behov (på lång- och kort sikt)?
- Är ansvarsfördelningen klargjord för kartläggning och planering?

- Finns en fungerande samverkan mellan verksamheter inom nämnden och andra nämnder/förvaltningar?
- Säkerställer nämnden att det avsätts resurser i takt med ökade behov?
- Vilken rapportering sker i nämnden?

1.3. Revisionskriterier

Revisionskriterierna är de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser och bedömningar.

I denna granskning har revisionskriterierna huvudsakligen utgjorts av

- Kommunallagen
- Interna styrdokument

1.4. Metod

Granskningen har genomförts med följande metod:

- Intervjuer
- dokumentstudier

1.5 Avgränsning

Granskningen är avgränsad till Socialnämnden och området "omsorg om funktionshindrade".

2. Granskningsresultat

2.1. LSS och kommunens ansvar

Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS 1993:387) är en rättighetslagstiftning. Utgångspunkten i lagen är att en person som har en funktionsnedsättning har rätt till olika insatser. För att ha rätt till insats ska man tillhöra "personkretsen". I lagen beskrivs vilka personer som avses¹:

1. med utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd,
2. med betydande och bestående begävningsmässigt funktionshinder efter hjärnskada i vuxen ålder föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom, eller
3. med andra varaktiga fysiska eller psykiska funktionshinder som uppenbart inte beror på normalt åldrande, om de är stora och förorsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd eller service.

Omfattas personen finns möjlighet att få insats. Det finns 9 insatser²:

1. rådgivning och annat personligt stöd som ställer krav på särskild kunskap om problem och livsbetingelser för människor med stora och varaktiga funktionshinder,
2. biträde av personlig assistent eller ekonomiskt stöd till skäliga kostnader för sådan assistans, till den del behovet av

stöd inte täcks av beviljade assistanstimmar enligt [51 kap. socialförsäkringsbalken](#),

3. ledsagarservice,
4. biträde av kontaktperson,
5. avlösarservice i hemmet,
6. korttidsvistelse utanför det egna hemmet,
7. korttidstillsyn för skolgång över 12 år utanför det egna hemmet i anslutning till skoldagen samt under lov,
8. boende i familjehem eller bostad med särskild service för barn eller ungdomar som behöver bo utanför föräldrahemmet,
9. bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna,
10. daglig verksamhet för personer i yrkesverksam ålder som saknar förvärvsarbete och inte utbildar sig. Lag (2010:480).

När en person blivit beviljad en insats ska den verkställas inom en skälig tid. Tillsynsmyndighet är Inspektionen för vård och omsorg (IVO). Nämnden tar beslut om en gynnande insats och därefter lämnas det över för verkställande.

Om ett beslut inte verkställs inom tre månader ska kommunerna rapportera detta till IVO. Kommunerna rapporterar kvartalsvis. Om IVO bedömer att den enskilde har fått vänta oskäligt länge på att ett beslut ska verkställas

---

¹ LSS 1§

² LSS 9 §

kan myndigheten ansöka om utdömande av en särskild avgift hos förvaltningsrätten.

2.2. Antal personer med beviljade insatser enligt LSS i Timrå

I oktober 2015 fanns totalt 123 pågående insatser i Timrå. Nedan tabeller över hur många personer som beviljats olika typer av insatser inom LSS de senaste åren.

Insats	År 2013	År 2014	År 2015
Personlig assistans	7	8	6
Ledsagarservice	19	23	19
Kontaktperson	55	54	50
avlösarservice	10	9	8
Korttidsvistelse	19	20	16
Korttidstillsyn	9	8	6
Boende barn	-	-	4
Boende vuxna	30	31	30
Daglig verksamhet	50	53	59
Totalt			123

Källa: statistik Socialstyrelsen

Som tabellen visar är de tre största insatserna i kommunen kontaktperson, boende för vuxna samt daglig verksamhet.

Det har inte funnits någon som haft insatsen råd och stöd under de senaste åren.

2.3. Organisation

I Timrå är det socialnämnden som beviljar insatser inom LSS. När en ansökan inkommer hanteras den av en biståndshandläggare som gör bedömningen och därefter fattas ett myndighetsbeslut.

Verkställandet av insatser sker genom området "omsorg om funktionshindrade". Inom området verkställs inte bara beslut enligt LSS utan även beslut enligt socialtjänstlagen (SoL).

Nedan beskrivs verksamheten kring boende och daglig verksamhet som är omfattande verksamheter inom LSS:

Boende

I Timrå finns servicebostäder och gruppboendestäder.

Det finns för närvarande 3 gruppboendestäder. Gruppboendestad är avsett för de som har ett omfattande behov av stöd och omvårdnad och här finns personal dygnet runt. Boendet består av ett mindre antal små lägenheter.

Det finns också tre serviceboendestäder. Serviceboende är en mellanform mellan ett helt självständigt boende i egen lägenhet och en lägenhet i gruppboendestad. Här behöver personerna mindre personaltöd än den som bor i gruppboendestad. De boende får klara mera sysslor lägenheten.

Daglig verksamhet

I Timrå finns olika typer av dagliga verksamheter. Verksamheterna har olika grupper och inriktningar.

Det finns exempelvis ett dagcenter, center för olika typer av arbeten samt skapande verksamhet. Vissa personer är också ute på företag och träningsarbetar med hjälp av en handledare.

Alla som har sysselsättning inom kommunens dagliga verksamhet har en individuell plan, där personens behov av utveckling och egna önskemål styr verksamheten framåt.

2.4 Planering

Verksamheten "omsorg om funktionshindrade" har satt ett mål om att insatser ska verkställas inom 3 månader. För närvarande finns inga beslut som inte kunnat verkställas i kommunen. Verksamheten "omsorg om funktionshindrade" visade också ett överskott under 2015 (1 021 tkr). Enligt intervju har verksamheten hittills kunnat utföras utan att extra resurs har behövts.

Det har kunnat ses en ökning gällande neuropsykiatriska diagnoser, exempelvis Asberger, vilket är en grupp som tidigare inte varit så framträdande. Ökningen gör att det behövs ny kompetens och anpassade insatser. Personerna som har sådana diagnoser kan exempelvis vara normal- eller högbegåvade men behöva socialt stöd.

Planering görs årligen i områdets verksamhetsplan. För närvarande har en plan för åren 2016-2018 tagits fram. I den beskrivs nuläget vid området och det görs också en prognos för hur många personer som kommer att behöva

boende och personlig assistans de närmsta åren. Det förväntas en ökning av LSS insatser framöver. Orsakerna till det är främst de ~~nya~~ diagnoserna men också att Försäkringskassan har infört striktare regler för personlig assistans vilket gör att kommunen får ta ett större ansvar. Det förväntas också en ökning av barn på korttidsboende och korttidstillsyn vilket kan leda till att dagens lokaler blir för små. Hur det ska hanteras framgår inte i verksamhetsplanen.

Beslut gällande boende ska verkställas omgående och processen är lång om exempelvis ett nytt boende behöver byggas. Därför är det viktigt att kommunen i tid får veta om det finns ett behov. Gällande andra insatser, exempelvis kontaktperson, ledsagare osv brukar det enligt intervju inte vara något problem att verkställa beslut.

Det har tidigare genomförts en kartläggning av behov av boende, vilket dokumenterats i en boendeplan. Den är antagen år 2012. Planen omfattar åren 2012-2018 och boende för vuxna, boende för barn samt korttidsvistelse. Planen är inte reviderad sedan den antogs.

Vissa insatser går enligt uppgift inte att planera för. Särskilt gäller det personer som ansöker om förhandsbesked gällande insatser. Enligt LSS ska sådant förhandsbesked ges om personen avser att bosätta sig i kommunen (men idag inte är det). Det finns då ingen möjlighet för nämnden att på förhand planera för en insats.

2.5 Samverkan

Enligt intervju sker den främsta samverkan med andra förvaltningar med skola och särskolan. Områdeschef har träffar med representanter för särskolan regelbundet och genom dem erhålls information om kommande behov.

Genom korttidsverksamheten hålls också kontakt med funktionshindrade samt anhöriga. I korttidsverksamheten kan barn börja i tidig ålder vilket gör att behoven kan följas över tid.

För att anpassa insatser till nya behov har man inom området samarbetat exempelvis med socialpsykiatri. Exempel på det är att individstöd kunnat ges till personer med LSS-insatser.

Det finns ett önskemål om att samverka med arbetsförmedlingen och arbetsmarknadsnheten i större utsträckning än idag men hittills har ingen större samverkan funnits.

3. Bedömning och rekommendationer

I dagsläget görs planering för omsorg om funktionshindrade av verksamhetschefen. Genom samarbete med skola och korttidsverksamhet erhålls information om kommande behov, exempelvis när det gäller ungdomar som kan tänkas behöva boende.

Det har genomförts vissa kartläggningar av kommande behov inom LSS-området i verksamhetsplanen där ökade behov beskrivs och prognos görs för vissa grupper (särskilt boende samt personlig assistans). I verksamhetsplanen beskrivs att behoven förväntas öka men prognostiserade siffror visar på samma nivå de kommande åren för personlig assistans och boende med särskild service.

Planering av exempelvis boende är en process som tar flera år och därför är det viktigt att ha en god framförhållning. En förutsättning för en bra planering är att det görs en löpande kartläggning. Det har upprättats en boendeplan år 2012 men den har inte reviderats sedan dess. Vår bedömning är att det bör tas beslut om huruvida planen ska revideras eller om planeringen ska ske på annat sätt.

Planering handlar inte bara om vilken av insatserna som kan komma att behövas utan också genom att ta hänsyn till att behovet på exempelvis utformningen av insatser kan komma att förändras. Det beskrivs en ökning av nya grupper och det har

också ha en påverkan på kompetensutveckling- och försörjning, något nämnden bör ta hänsyn till.

Vår bedömning är att det till viss del bedrivs arbete med kartläggning och planering (främst på kort sikt) men att arbetet behöver struktureras och dokumenteras.

Nämnden får information om gynnande beslut som inte kunnat verkställas samt uppföljningar av verksamhetsplan och budget. Hittills har det inte funnits behov av ytterligare resurser utöver budgeterade men det kan komma att behövas i framtiden.

Samverkan sker idag inom nämnden men i övrigt sker samverkan främst med skola och särskola. Vår bedömning är att det bör etableras en samverkan även med andra nämnder, exempelvis gällande tillgång och efterfrågan på lokaler och bostäder.

3.1. Rekommendationer

Efter genomförd granskning rekommenderar vi att:

- Beslut tas om boendeplanen ska revideras eller om kartläggning och planering ska ske på annat sätt.
- Nämnden konkretiserar hur ökade behov ska hanteras, både gällande kompetens och ekonomi.

- En samverkan behöver etableras med andra nämnder för exempelvis planering gällande lokaler och bostäder.

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee ("DTTL"), its network of member firms, and their related companies. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see www.deloitte.com/about for a more detailed description of the legal structure of DTTL and its member firms.

Deloitte provides audit, consulting, financial advisory, risk management, tax and related services to public and private clients spanning multiple industries. With a globally connected network of member firms in more than 150 countries and territories, Deloitte brings world-class capabilities and high-quality service to clients, delivering the insights they need to address their most complex business challenges. Deloitte's more than 225,000 professionals are committed to making an impact that matters.

This communication contains general information only, and none of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, its member firms, or their related entities (collectively, the "Deloitte network") is, by means of this communication, rendering professional advice or services. Before making any decision or taking any action that may affect your finances or your business, you should consult a qualified professional adviser. No entity in the Deloitte network shall be responsible for any loss whatsoever sustained by any person who relies on this communication.